

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 11, 2020 | 26.11.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.11.105](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.105)

УДК 330.101.2:004

Н. В. Рагуліна,
к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства,
Донбаська державна машинобудівна академія
ORCID ID: 0000-0003-0199-2833

М. С. Каракай,
к. держ. упр., доцент кафедри екології та економіки довкілля,
ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА».
ORCID ID: 0000-0001-6511-3338

ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

N. Ragulina
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Enterprise Economics,
Donbass State Engineering Academy

M. Karakay
PhD in Public Administration, Associate Professor of the Department of Ecology and
Environmental Economics, LLC TECHNICAL UNIVERSITY "METINVEST POLYTECHNICS"

FEATURES AND TRENDS OF DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT IN UKRAINE

Цифрова економіка є, насамперед, поданням на електронних носіях, по-перше, всіх матеріальних ресурсів (до яких належать: земельні ресурси, виробничі підприємства, фірми, товари, включаючи процес створення та впровадження, фінансові (включаючи банки) та державні організації, а по-друге, населення з його фінансовими можливостями, яке разом динамічно змінюється у просторі та часі.

Мета статті обумовлена дослідженням теоретичних аспектів цифрової економіки та інформатизації в цілому, її особливостей, проблем та тенденцій розвитку в Україні. В роботі досліджено необхідність переходу економіки від традиційного формату до цифрового в умовах глобальної інформатизації. Обґрунтовано, що новітні цифрові технології проникають в усі сфери господарського життя суспільства, тим самим впливаючи на економіку та її сутність та формуючи в ній структурні зміни. Як результат – формування цифрової економіки (ЦЕ), як підсистеми традиційної економіки та повна протилежність стандартам. ЦЕ відрізняється доволі активним використанням цифрових технологій та оборотом специфічних електронних товарів. Її рівень розвитку корелює з країновою конкурентоспроможністю, вимагаючи тим самим більшої особливої приділення уваги від держави та бізнесу до її розвитку. Визначено, що цифрова економіка виступає інструментом економічного зростання та, як результат, покращення якості життя. Проаналізовано закон України «Про схвалення стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» та «Стратегію розвитку інформаційного суспільства». Проаналізовано сучасний стан інформатизації в Україні, визначені перешкоди у розвитку цифрової економіки та пропозиції для їх подолання. Визначено, що для досягнення мети

інформатизації пріоритетних галузей економіки та економіки в цілому, треба створити комплексну автоматизовану систему оброблення даних та управління, що створить цілісну інформаційну інфраструктуру. Зроблено висновки, що важливу роль в розвитку цифрової економіки відіграє держава.

The topic of the digital segment of the economy has become relevant due to qualitative changes in the economy and society. New technologies and platforms allow the management of enterprises and individuals to reduce the transaction costs of interaction on an ever-increasing scale and to maintain closer contact with business facilities and government agencies. The result is an economy based on network services, ie digital or electronic. The concept of "digitalization" indicates a new stage of improving the management of production of goods and services and production itself on the basis of "end-to-end" application of modern information technology, from the Internet of Things to e-government technologies. The main reason for the expansion of the digital segment of the economy is the growth of the transaction sector, which in developed countries accounts for more than a significant percentage of national GDP. This sector includes: public administration, consulting and information services, finance, wholesale and retail trade, as well as the provision of various utilities, personal and social services. The greater the degree of diversification and dynamics of the economy, the greater the amount of unique data circulating inside and outside the country and, accordingly, the more information traffic is generated within national economies. Therefore, the digital economy operates most effectively in markets with a large number of participants and a high level of penetration of ICT services.

The purpose of the article was due to the research of theoretical aspects of the digital economy and informatization in general, its features, problems and trends in Ukraine. The necessity of transition of economy from traditional format to digital in the conditions of global informatization was investigated in the work. It was substantiated that the latest digital technologies penetrate into all spheres of economic life of society, thereby influencing the economy and its essence and forming structural changes in it. As a result - the formation of the digital economy as a subsystem of the traditional economy and the complete opposite of standards. The digital economy was characterized by a fairly active use of digital technologies and the turnover of specific electronic goods. Its level of development correlates with the country's competitiveness, thus requiring more special attention from the state and business to its development. It was determined that the digital economy is a tool for economic growth and, as a result, improving the quality of life. The Law of Ukraine "On Approval of the Information Society Development Strategy in Ukraine" and "Information Society Development Strategy" were analyzed. The current state of informatization in Ukraine was analyzed, obstacles to the development of the digital economy were identified and proposals for overcoming them. It was determined that in order to achieve the goal of informatization of priority sectors of the economy and the economy as a whole, it is necessary to create a comprehensive automated system of data processing and management, which will create an integrated information infrastructure. It was concluded that the state plays an important role in the development of the digital economy.

Ключові слова: цифрова економіка; цифровізація; розвиток цифрової економіки; ІКТ; інформатизація; електронне урядування; Україна.

Keywords: digital economy; digitalization; development of digital economy; ICT; informatization; e - government; Ukraine.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. На тлі існуючої цифрової революції сучасність диктує нам новітні технологічні рішення, одним з яких є перехід від стандартної економіки до високотехнологічних економічних процесів. Величезна маса інформації потребує сучасної форми обробки даних та подальшого моделювання поряд із теоретичною оцінкою сучасних змін у нашій цивілізації у глобальному масштабі. Тобто, тренди сьогодення – це глобальна інформатизація, цифровізація, діджиталізація тощо. Одними з інструментів інтеграції України до ЄС та її

виходу на світовий ринок є саме інформаційні та цифрові технології. Цифровізація та інформатизація мають за ціль міжнародне, регіональне та європейське співробітництво. Крім цього, цифрові технології виступають важелем економічного розвитку, підвищуючи продуктивність, ефективність, конкурентоспроможність та є засобом забезпечення інформаційної безпеки та стабільності. Цифрова економіка активно впроваджує та використовує цифрові технології зберігання, обробки та передачі інформації стосовно усіх сфер людської життєдіяльності, бізнесу, державних установ тощо. Таким чином, питання вивчення особливостей та тенденцій розвитку цифрової економіки наразі є дуже актуальним, викликає значний інтерес та визначає мету і завдання даної статті.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання цифровізації економіки, перспектив її розвитку, проблем тощо досліджується та обговорюється як вітчизняними вченими та практиками, так і зарубіжними. Проблематика становлення цифрової економіки досліджувалася такими видатними зарубіжними вченими та винахідниками як Б. Гейтс, С. Хантінгтон, В. Айзексон, Е. Тоффлер, Т. Тапскотт, Т. Мезенбург та ін. Серед вітчизняних наукових діячів, які займалися дослідженням ефективності цифрової економіки та її перспектив розвитку, можна виділити С. Коляденка, С. Альпакова, Л. Кіта, О. Вишневського, І. Маліка, А. Філіпенко, О. Голобородько та багато інших. Але, враховуючи всі напрацювання наукових діячів та практиків, значну увагу яка приділяється технічному прогресу в цілому та цифровізації як окремому інструменту щодо покращення економіки, на наш, погляд, питання особливостей розвитку, проблематики цифрової економіки не розкрито цілком. Отже, спираючись на існуючі дослідження науковців та наші власні, визначимо цілі статті та надамо результати і висновки.

Мета статті полягає у дослідженні теоретичних аспектів цифрової економіки, її особливостей, проблем та тенденцій розвитку в Україні.

Результати дослідження. Електронний уряд та цифрова економіка визначені пріоритетними у стратегіях розвитку майже у всьому світі. Цей напрямок передбачає, в першу чергу, використання систем електронного документообігу та методики навчання технологіям електронного уряду керівників органів держуправління. Не один рік вже йде формування та розвиток ЦЕ, її інституціоналізація в Україні, але цілісного осмислення цифрової економіки, фундаментального дослідження її взаєморозвитку з аналоговою та реальною економіками у вітчизняній економіці не сталося.

Визначимо основні трактати поняття «цифрова економіка», які наведені в науковій літературі. Так, Т. Мезенбург виділяє три основних компонента концепції ЦЕ: підтримуюча інфраструктура (телекомунікації, програмне забезпечення та апаратне тощо); електронний бізнес (повне управління господарською діяльністю та інших бізнес-процесів за допомогою комп'ютерних мереж); електронна комерція (розподіл товарів через мережі Internet) [1].

С. Коляденко стверджує, що ЦЕ - економіка, що базується на виробництві електронних товарів та сервісів високотехнологічними бізнес-структурами і розподілу цієї продукції за допомогою електронної комерції [2].

Натомість, Л. Кіт розглядає цифрову економіку як трансформацію усіх сфер економіки завдяки перенесенню інформаційних ресурсів та знань на комп'ютерну платформу з ціллю їх подальшого використання на цій платформі [3].

І. Малік та багато науковців по всьому світі виокремлюють різні назви нових термінів економіки, таких як: «інформаційне суспільство», «економіка знань», «мережева економіка» тощо та називають їх синонімічними та кожне з цих понять може бути складовим іншого. [4].

Д. Тапскотт наводить поняття ЦЕ як економіки, що заснована на домінуючому застосуванні цифрових технологій. [5].

Таким чином, можна вивести узагальнююче визначення цифрової економіки. Цифрова економіка – економічна діяльність, заснована на цифрових технологіях та складається з електронних товарів та послуг. Це не тільки програмне забезпечення, а й важливу частину займають саме електронні товари та послуги, що виробляються електронним бізнесом та електронною комерцією. ЦЕ не може існувати без реального та сировинного сектору, без виробництва, що перетворює сировину на продукцію, без сільського господарства, транспорту та іншого – тобто все це взаємопов'язано.

Розглянемо та проаналізуємо сучасний стан цифрової економіки в Україні. Для початку визначимо стан законодавчої бази, стосовно цифровізації в країні. У всьому світі в умовах розвитку «Четвертої промислової революції», кожна країна прагне досягти значних результатів у розбудові цифрової економіки та значенні інформаційно-комунікативних та цифрових технологій у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Таким чином, в розвинених країнах та країнах, що розвиваються розробляються стратегії розвитку інформаційного суспільства з визначеним терміном виконання та планом заходів щодо її реалізації. В нашій країні також здійснюється перехід до цифрової економіки і це підкріплюється прийняттям та затвердженням нормативно-правового забезпечення. В Україні існує власна історія розвитку фундаментальних засад інформаційного суспільства. Так, Законом України у 1998 році була затверджена Національна програма інформатизації [6], у 2007 році прийнято Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» [7] та Розпорядження Кабінету Міністрів України у 2013 році «Про схвалення стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» [8].

Таблиця 1.
Нормативно-правове забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні

№ з/п	Назва закону України/розпорядження КМУ	Мета	Завдання
1	2	3	4
1.	Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 № 74/98-ВР.	Створення необхідних умов щодо забезпечення громадян та суспільства своєчасною, достовірною та повною інформацією шляхом широкого використання інформаційних технологій, забезпечення інформаційної безпеки держави.	<ul style="list-style-type: none"> - формування правових, організаційних, науково-технічних, економічних, фінансових, методичних та гуманітарних передумов розвитку інформатизації; - застосування та розвиток сучасних інформаційних технологій у відповідних сферах суспільного життя України; - формування системи національних інформаційних ресурсів; - створення загальнодержавної мережі інформаційного забезпечення науки, освіти, культури, охорони здоров'я тощо; - створення загальнодержавних систем інформаційно-аналітичної підтримки діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування; - підвищення ефективності вітчизняного виробництва на основі широкого використання інформаційних технологій; - формування та підтримка ринку інформаційних продуктів і послуг; - інтеграція України у світовий інформаційний простір.

1	2	3	4
2.	Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки: Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V.	Розвиток інформаційного суспільства в Україні та впровадження новітніх ІКТ в усі сфери суспільного життя і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування визначається одним з пріоритетних напрямів державної політики.	<ul style="list-style-type: none"> - прискорення розробки та впровадження новітніх конкурентоспроможних ІКТ в усі сфери суспільного життя, зокрема в економіку України і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування; - забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності населення, насамперед шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвиненої особистості; - розвиток національної інформаційної інфраструктури та її інтеграція із світовою інфраструктурою; - державна підтримка нових "електронних" секторів економіки (торгівлі, надання фінансових і банківських послуг тощо); - створення загальнодержавних інформаційних систем, насамперед у сферах охорони здоров'я, освіти, науки, культури, охорони довкілля; - збереження культурної спадщини України шляхом її електронного документування; - державна підтримка використання новітніх ІКТ засобами масової інформації; - використання ІКТ для вдосконалення державного управління, відносин між державою і громадянами, становлення електронних форм взаємодії між органами державної влади та органами місцевого самоврядування і фізичними та юридичними особами; - досягнення ефективної участі всіх регіонів у процесах становлення інформаційного суспільства шляхом децентралізації та підтримки регіональних і місцевих ініціатив; - захист інформаційних прав громадян, насамперед щодо доступності інформації, захисту інформації про особу, підтримки

1	2	3	4
			демократичних інститутів та мінімізації ризику "інформаційної нерівності"; - вдосконалення законодавства з регулювання інформаційних відносин; - покращення стану інформаційної безпеки в умовах використання новітніх ІКТ.
3.	Про схвалення стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р.	Формування сприятливих умов для розбудови інформаційного суспільства, соціально-економічного, політичного і культурного розвитку держави з ринковою економікою, що керується європейськими політичними та економічними цінностями, підвищення якості життя громадян, створення широких можливостей для задоволення потреб і вільного розвитку особистості, підвищення конкурентоспроможності України, вдосконалення системи державного управління за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.	- сприяння кожному громадянину на засадах широкого використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у створенні інформації і знань, їх використанні та обміні ними, виробництві товарів та наданні послуг; - забезпечення гарантій волевиявлення і самореалізації громадянина в інформаційному суспільстві, а також вільного доступу до інформації та знань, крім установлених законом обмежень; - повномасштабне входження України до глобального інформаційного простору; - прискорений розвиток інформаційного сектору економіки, який активно взаємодіє з іншими секторами економіки з метою підвищення темпів економічного зростання; - впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя, діяльність державних органів та органів місцевого самоврядування, у тому числі в процесі реалізації Ініціативи "Партнерство "Відкритий уряд" та електронного урядування; - гармонізація національного законодавства з європейським, дотримання цілей і принципів, проголошених Організацією Об'єднаних Націй, Декларацією принципів та Плану дій, напрацьованих на Всесвітніх зустрічах на вищому рівні з питань інформаційного суспільства.

**Джерело: складено автором за даними [6,7,8 Закон 2007]*

Таким чином, аналізуючи вищенаведене та ознайомившись з нормативними актами, ми бачимо, що контрольними показниками розвитку інформаційного суспільства України мало бути у формі місця у міжнародних рейтингах до кінця визначеного терміну. Але опираючись на аналіз міжнародних індексів, відзначимо, що Україна не змогла у повній мірі скористуватися потенціалом цифрових технологій, і в результаті було засвідчено невиконання стратегій розвитку інформаційного суспільства [9]. За планом на 2020 рік Україна мала посісти 50 місце за «Глобальним рівнем конкурентоспроможності», за фактом посіла 85 місце [9]. Згідно плану посісти 50-60 місця за «Індексом технологічної, мережевої та урядової готовності», Україна посідає 67 та 71 місця [10]. І наприкінці, за запланованим покращенням позицій за «Індексом електронного урядування ООН» з 50 місця, Україна стає на 82 позицію, що також свідчить, про невиконання плану [11].

У 2018 році КМУ затверджено розпорядження «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації» [12]. Мета Концепції – реалізація прискореного сценарію цифрового розвитку, як найбільш релевантного для України з точки зору викликів, потреб та можливостей [12]. Цей сценарій передбачає усунення законодавчих, інституційних, фінансових та інших перешкод, які заважають розвитку цифрової економіки, впровадження стимулів та мотивацій для заохочення бізнесу та індустрій економіки в цілому до цифровізації, створення попиту та формування потреб серед громадян до цифровізації, насамперед через впровадження державою масштабних проєктів цифрових трансформацій, зокрема на базі сучасних моделей державно-приватного партнерства тощо [12]. На даний момент, у межах виконання Концепції, можна спостерігати позитивну динаміку покращення позицій України у таких рейтингах як Networked Readiness Index (WEF) [13] – 30 місце, Global Innovation Index (INSEAD, WIPO) – 45 [14]. Але, незважаючи на покращення, Україна все одно

відмічається невиконанням завдань Концепції та не має здвигів у просуванні в багатьох інших рейтингах. Велике значення у розбудові ЦЕ країни набуло створення Міністерства цифрової трансформації України. Головною метою воно оголошує 100% доступ онлайн всіх державних публічних послуг та бізнесу до 2024 року.

Отже, зважаючи на вищенаведене, слід відзначити достатньо амбітні цілі України стосовно інформатизації суспільства. Але недосконала законодавча база, не достатньо розвинена інфраструктура, низька технологічна освіченість, територіальний розрив та нерівність цифрового світу, неповне розуміння поняття цифровізації економіки, (яка відрізняється від цього поняття у світі і в нашій країні все концентрується на створенні нових сервісів, які базуються на зборі та аналізі даних з фізичних об'єктів і невирішене питання саме кардинальної зміни у виробничій системі, визначення послідовних дій, проектування, виробництва, збуту та експлуатації цих об'єктів) і це не повний перелік негативних факторів, що стають значними перешкодами на шляху розвитку цифрової економіки в Україні.

Також, серед перерахованих перешкод у розвитку цифровізації в Україні, хотілося б зазначити державну підтримку. Для України цифровізація є серйозним викликом, адже питання розвитку ЦЕ – це питання національної безпеки, конкурентоспроможності на світовому ринку і, врешті-решт, покращення якості життя населення країни. Якщо Україна відставатиме від країн-сусідів, що вдало реалізують політику з цифровізації, то це призведе до низки таких проблем, як зниження у науково-технічному прогресі, а за цим вже незначна роль України у світовій економіці, неспроможність забезпечити національну безпеку, відсутність перспектив інноваційного розвитку тощо. Саме тому, на нашу думку, ключова роль у розвитку ЦЕ полягає у державній підтримці. Держава має зосередитися не тільки на розробці електронного урядування, але й на цифровізації бізнесу та промисловості, у запровадженні цифрових прав, мінімізувати цифровий територіальний розрив у суспільстві, створення сучасної інфраструктури зв'язку, центрів обробки та зберігання даних тощо. Важливим моментом також є подолання обмежень, що заважають підприємницькій діяльності, введення пільг на малий та середній бізнес, підготовка фахівців та покращення комп'ютерної грамотності.

Також, треба підкреслити, що відсутність інвестицій в розвиток ЦЕ веде за собою, як наслідок, відставання країн, що стрімко розвиваються в цьому напрямку.

Висновки. Узагальнюючи аналіз розвитку цифровізації в Україні, ми можемо зробити висновок, що країна не використовує повною мірою свій потенціал у розвитку економіки. Україна займає одні з найнижчих позицій у рейтингах та індексах розвитку ЦЕ. Але виявлені незначні покращення у зв'язку із створенням Міністерства цифрової трансформації, удосконалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України, створення системи електронних послуг.

Хотілося б наголосити, що у подоланні вищенаведених перешкод у розвитку ЦЕ, важлива роль належить державі, адже саме вона є найбільш ефективним драйвером цифрової економіки. Тобто завданнями держави є створення сприятливих умов та можливості їх реалізації для цифровізації. Щоб максимізувати вигоди від цифровізації, держава повинна сформувати і підтримувати ринок відповідних високотехнологічних продуктів, зберігаючи контроль за основними платформами електронної економіки, спираючись на створення власних додатків для державного управління, базових галузей і підприємств.

З огляду на те, що цифрова економіка глобальна, всі державні проекти інформатизації (від електронного уряду до послуг ЖКХ) і цифровізації необхідно розглядати комплексно і на основі цілісної системи.

Література

1. Burkaltseva, D. D., Kosten, D. G. and Vorobyov, Yu. (2017), "Algorithm for the implementation of the program of "digital economy". *Conference Proceedings of the International Economic Conference*. Polytechnic University, St. Petersburg, Russian. Pp. 141–147.
2. Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. *Економіка. Фінанси. Менеджмент*. 2016. № 6. С.106–107.
3. Кіт Л. З. Еволюція мережевої економіки. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2014. № 3. Т. 2. С. 187-194
4. Малик І. П. Тенденції розвитку інформаційної економіки в Україні. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту*. 2013. Випуск 1 (14). С. 25-34.
5. Tapscott, Donald, (1996). *The Digital Economy*. McGraw-Hill
6. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80/ed19980204>
7. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
8. Про схвалення стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>
9. The Global Competitiveness Report 2019. Ed. Schwab K. World Economic Forum. 2019. 648 p. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf
10. Network Readiness Index 2019 Ukraine. Portulans Institute. 2019. 6 p. URL: <https://networkreadinessindex.org/wp-content/uploads/2019/12/Ukraine.pdf>

11. United Nations E-Government Survey 2018. United Nations. New York, 2018. 270 p. URL: https://www.unescap.org/sites/default/files/E-Government%20Survey%202018_FINAL.pdf
12. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.12.2018 № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>.
13. Network Readiness Index 2020 Ukraine. URL: <https://networkreadinessindex.org/wp-content/uploads/2020/10/NRI-2020-Final-Report-October2020.pdf>
14. Global Innovation Index (INSEAD, WIPO). URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2020.pdf

References.

1. Burkaltseva, D. D. Kosten, D. G. and Vorobyov, Yu. (2017), “Algorithm for the implementation of the program of “digital economy”, *Conference Proceedings of the International Economic Conference*, pp. 141–147.
2. Kolyadenko, S.V. (2016), “Digital economy: prerequisites and stages of formation in Ukraine and in the world”, *Economy. Finances. Management*, Vol. 6, pp.106–107.
3. Kit, L.Z. (2014), “Evolution of network economy”, *Bulletin of Khmelnytsky National University, Economic*, Vol. 3, no. 2, pp. 187-194
4. Malik, I.P. (2013), “Tendencies of information economy development in Ukraine”, *Bulletin of the Eastern European University of Economics and Management*, Vol. 1 (14), pp. 25-34.
5. Tapscott, D. (1996), *The Digital Economy*, McGraw-Hill, NY, USA.
6. Verkhovna Rada of Ukraine (1998), The Law of Ukraine “On the National Informatization Program”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80/ed19980204>
7. Verkhovna Rada of Ukraine (2007), The Law of Ukraine “On the basic principles of information society development in Ukraine for 2007–2015”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16> (Accessed 05 October 2020).
8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2013), Order “On approval of the strategy for the development of the information society in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80> (Accessed 05 October 2020).
9. Schwab, K. (2019), “The Global Competitiveness Report”, World Economic Forum, available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf (Accessed 05 October 2020).
10. Portulans Institute (2019), “Network Readiness Index 2019 Ukraine”, available at: <https://networkreadinessindex.org/wp-content/uploads/2019/12/Ukraine.pdf> (Accessed 05 October 2020).
11. United Nations (2018), “United Nations E-Government Survey 2018”, available at: https://www.unescap.org/sites/default/files/E-Government%20Survey%202018_FINAL.pdf (Accessed 05 October 2020).
12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018), Order “On approval of the Concept of development of the digital economy and society of Ukraine for 2018-2020 and approval of the action plan for its implementation”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> (Accessed 05 Nov 2020).
13. Portulans Institute (2020), “Network Readiness Index 2020 Ukraine”, available at: <https://networkreadinessindex.org/wp-content/uploads/2020/10/NRI-2020-Final-Report-October2020.pdf> (Accessed 15 Nov 2020).
14. Dutta, S. Lanvin, B. and Wunsch-Vincent, S. (2020), “Global Innovation Index (INSEAD, WIPO)”, available at: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2020.pdf (Accessed 05 Nov 2020).

Стаття надійшла до редакції 20.11.2020 р.